

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра східної та слов'янської філології

Курсова робота з арабської філології

на тему:

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЛЕКСИЧНОГО СКЛАДУ КЛАСИЧНОЇ
ЛІТЕРАТУРНОЇ АРАБСЬКОЇ МОВИ ТА СИРІЙСЬКОГО ДІАЛЕКТУ**

Студентки групи Пар 16-20
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання

Освітньої програми:

Арабська мова і література

та переклад, друга

східна мова, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.060 Східні мови

та літератури (переклад включно),

перша – арабська

Аль-Салех Марини

Науковий керівник:

ст. викладач В.Г. Кононенко

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ДІАЛЕКТУ ЯК ВИД МОВНОГО СПІЛКУВАННЯ.....	5
1.1.Визначення діалекту мови. Види діалектів.....	5
1.2.Класифікація діалектів.....	9
Висновки до розділу 1.....	14
РОЗДІЛ 2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЛЕКСИЧНОГО СКЛАДУ КЛАСИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ АРАБСЬКОЇ МОВИ ТА СИРІЙСЬКОГО ДІАЛЕКТУ.....	16
2.1 Особливості сирійського діалекту арабської мови.....	16
2.2 Відмінності сирійського діалекту від літературної арабської.....	20
Висновки до розділу 2.....	26
ВИСНОВКИ.....	29
АНОТАЦІЯ АРАБСЬКОЮ МОВОЮ.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Літературно-письмова форма арабської мови, що склалася на основі стародавніх арабських діалектів синтетичного ладу, зберігає свою фонетико-фонологічну систему і синтетичний лад до теперішнього часу. Паралельний розвиток розмовної форми мови на великих територіях Близького Сходу і Північної Африки призводить до формування нових безписьмових ідіомів (найчастіше іменованих діалектами), які характеризуються новими фонетико-фонологічними системами і новим структурно-типологічним ладом (наближається до аналітичного).

Порівняльно-історичні, структурно-типологічні та соціолінгвістичні дослідження ХХ–ХХІ ст. показують, що традиційний термін «Арабська мова» в науковому контексті стає недостатнім як для визначення літературно-письмової форми мови, так і для визначення кожного з усно-розмовних ідіомів, і вимагає додаткового уточнення

Сирійський діалект почав формуватися в середині VII століття під впливом спорідненої арабської сирійської мови, яка була поширена на території Сирії до арабізації. Сирійський діалект відрізняється як від літературної арабської, так і від інших арабських діалектів низкою фонетичних, лексичних та граматичних особливостей.

Актуальність наукового дослідження обумовлена підвищеним інтересом лінгвістів до проблем діалектології мов в цілому, і арабської мови зокрема. На сьогоднішній день вивчення діалектів є важливим аспектом для арабістів, а також для носіїв арабської мови з метою якісного і продуктивного спілкування з представниками різних діалектних груп.

Об'єкт дослідження виступають мовні реалії в сирійському діалекті арабської мови.

Предмет дослідження порівняльний аналіз лексичного складу класичної літературної арабської мови та сирійського діалекту

Мета курсової роботи – проаналізувати сирійські діалекти в арабській мові.

Відповідно до теми визначено **завдання дослідження**:

- 1) розглянути визначення діалекту мови. Види діалектів.
- 2) представити класифікацію діалектів.
- 3) викласти особливості сирійського діалекту арабської мови.
- 4) вивчити відмінності сирійського діалекту від літературного арабського.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, порівняльний аналіз; компонентний аналіз, методи лінгвостилістики, естетичні, літературознавчі знаряддя пояснення, в тім числі описові, аналіз компонентний, трансформаційний, функціональний з метою виявлення та зіставлення досліджуваних мовних явищ.

Матеріалом для цього дослідження послужили роботи арабомовних авторів, класична література арабської мови та сирійського діалекту, збірки літератури.

Теоретична цінність: дослідження полягає у порівняльному аналізі лексичного складу класичної літературної арабської мови та сирійського діалекту.

Практична цінність: отриманих результатів визначається тим, що вони можуть прислужитися на лекційних та семінарських заняттях, при написанні курсових робіт.

Інформаційна база дослідження: наукова монографічна література, статті зарубіжних і вітчизняних учених у періодичних виданнях, інформаційно-статистичні матеріали тощо.

Структура й обсяг роботи. Курсова робота складається зі змісту, вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи: 32 сторінок, список використаних джерел – 16 найменувань

РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ДІАЛЕКТУ ЯК ВИД МОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

1.1.Визначення діалекту мови. Види діалектів

Діалект – це по суті спроба якогось етносу спростити мову, адаптувати його до своїх потреб.

Арабська мова, як відомо, є найпоширенішою мовою семітської сім'ї. Число його носіїв варіюється від 295 до 422 мільйонів. Не менш значущим фактором є те, що для мусульман, яких у світі більше, ніж 1,5 мільярда, це ще й мова богослужіння.

Розрізняють класичну арабську мову, на якій написаний Коран (саме він використовується при богослужінні в ісламі), і сучасну арабську літературну мову, відмінності якої від класичної арабської літературної мови самі араби не вважають значними.

Сучасна Арабська літературна мова є результатом розвитку класичної арабської мови. Його становлення цілком пов'язане з так званим відродженням арабської літератури в другій половині XIX ст. завдяки розпочатому національно-визвольному руху в арабських країнах. Поряд з літературною арабською мовою-державною мовою в арабських країнах-існують місцеві (територіальні) діалекти зі своїми говорами і говірками.

Розрізняються наступні діалекти арабської мови: Іракський, Аравійський, Єменський, Сирійський, Ліванський, Єгипетський, Суданський і так звані магрибінські – Лівійський, Туніський, Алжирський, Марокканський (Абу, 2012, с.380). Територіальні діалекти формувалися в процесі тривалої взаємодії і взаємовпливу арабської мови (письмової і розмовної) і місцевих мов тих країн, де осіли різні арабські племена (Абу, 2012, с.380).

Основною особливістю діалектів є те, що всі вони прагнуть спростити літературну арабську мову – її лексику та вимову. Вважається, що людина, яка

володіє літературною арабською мовою (аль-фусха), не матиме мовних проблем у країнах, де офіційною мовою є арабська, але це не зовсім так. Літературна Арабська мова – це мова документів уряду, ЗМІ, літератури, Інтернету, але не мова простого спілкування.

У розмовній мові в кожній країні використовується певний діалект арабської мови, і кращий спосіб вивчити той чи інший діалект – це провести тривалий час в країні, де він використовується, адже навчальних посібників з діалектів практично не видається (особливо це стосується менш популярних діалектів), та й мова, а особливо розмовна, – це жива, постійно розвивається матерія (Завадовський, с. 62).

Сучасна Арабська літературна мова є єдиною письмовою та офіційною мовою у всіх арабських країнах. Це мова художньої літератури, преси, радіо, школи, почасти кіно і театру (Косенко, 2019, с. 21–23).

Однак в побуті араби їм майже не користуються; слухаючи політичну або художню радіопередачу на літературній мові, неписьменні Арабські слухачі можуть скласти собі лише загальне уявлення про її зміст, так як багато складні граматичні конструкції і значна частина лексики літературної мови розмовної мови не властиві (Косенко, 2019, с. 21–23).

Діалекти використовуються не тільки в усному мовленні в побуті: на них транслюється багато радіопередач; велике місце займає діалект в театрі і кіно. Діалектальна мова є хранителем найбагатших скарбів усної народної творчості. В даний час існує література на сирійському, єгипетському, іракському діалектах, причому особливо широко діалект використовується в драматургії (Косенко, 2019, с. 21–23). Нерідко в арабській пресі і в художніх творах, написаних на літературній мові, діалоги передаються на діалекті.

Вивчення різних питань, пов'язаних з діалектами, міститься в роботах лінгвістів: В.І. Аванесова, Л.Н. Булатової, В.В. Виноградова, В.В. Іванова, Р.Н. Попова, А.А. Шахматова; арабістів В.Г. Ахвледіані, А.Г. Белової, Я.С. Віленчика, І.Н. Винникова, Б.М. Гранде, Ю.Н. Завадовського,

І.Н. Крачковського, А.Є. Кримського, С.Х. Кямідева, Б.В. Романова, Д.В. Семенова, Г.В. Церетелі, Г.Ш. Шарбатова, Н.В. Юшманова та ін.

З численних визначень терміна «діалект» виділимо кілька основних:

Діалект – це різновид мови, що має специфічні особливості (фонетичні, лексичні, граматичні) і закріплена на певній території.

Діалект – сукупність говірок, об'єднаних внутрішньою структурною мовною єдністю (Завадовський, с. 64).

Діалект – це особливий метод лінгвістичного використання, що зустрічається в певному мовному середовищі.

Діалект – це як словесні звичаї групи людей, які говорять однією мовою (Завадовський, с. 59).

Діалект кожної арабської країни – це суміш місцевої мови з арабською або варійовані звуки арабської мови (Косенко, 2019, с.21–23).

Походження діалекту зазвичай викликано декількома причинами. Основні фактори, що визначають появу діалектів, зводяться до наступних:

1) географічні причини якщо люди, які володіють однією мовою, живуть в межах великої території, яка відокремлює одне місце від іншого, це поступово призводить до утворення діалекту.

2) соціальні причини соціальна неоднорідність суспільства привела до того, що стоять на різних ієрархічних щаблях етнічні групи використовують свої, відмінні від інших діалекти, що мають фонетичні, морфологічні та лексичні особливості. Не менш яскраво ця специфіка проявляється і у виборі етикетних формул і кліше.

3) мовний конфлікт, є однією з найбільш важливих причин, які призводять до появи регіонів, де відбувається безперервний розвиток мови у відриві від будь-якого зовнішнього впливу. В історії є багато ознак впливу мовної боротьби, а арабські діалекти, які поширилися в ісламських країнах на різних територіях, є доказом цього, і сучасні розмовні діалекти мають багато проявів мовного тертя (Шарбатов, 1961, с.8–12).

В даний час у зв'язку з наявністю великої кількості діалектних груп у представників арабської культури і наявним нерозумінням між ними в процесі комунікації виникає необхідність вивчення їх специфічних особливостей.

Марокканський діалект, або «Даріжа», як його називають самі марокканці, є найбільш західним діалектом арабської мови. Через це вона найсильніше відрізняється від літературної мови. Адже в марокканських діалектах в історії були часи, коли змішувалися кілька мов одночасно. Ці мови включають арабську, берберську, французьку, іспанську та навіть англійську. Ось чому так важко зрозуміти марокканців на Близькому Сході.

Марокканський діалект арабської мови звучить досить уривчасто. Слова мови наповнені голосними, тому звучать як набір приголосних. Слова, запозичені з інших мов, також вимовляються по арабськи. Взагалі марокканську нелегко зрозуміти, якщо чуєш її вперше.

Сирійський діалект арабської мови часто відомий також як сиропалестинський або сиропалестинський, що свідчить про його близькість до мовної системи, яка вживається у країнах класичного Близького Сходу, таких як Сирія, Ліван та Палестина. За свідченнями самих сирійців, навіть мешканці деяких районів Іраку здатні розуміти сирійський діалект арабської мови.

Цей діалект арабської мови представляє собою об'єкт великого інтересу, вражаючи своєю привабливістю. Сирійці характеризуються вимовою, що відзначається ніжністю та плавністю, відсутністю різкості, притаманної єгипетському діалекту, а також відсутністю уривчастості, яка характеризує марокканський варіант. Вони висловлюються неголосно та вишукано. Навіть літературна арабська мова в устах сирійців звучить як чарівна музика – легко й зрозуміло.

Діалект арабської мови, який використовується в Іраку, має менш лагідний звучання порівняно з сирійським. Він може видаватися трохи грубшим, але при цьому він не містить надто різких або незвичайних звуків.

У даному контексті можна відзначити, що він має виразний і «брутальний» характер, що виявляється через використання низьких тонів та приємної хрипоти. Діалект іракської мови арабського походження характеризується застосуванням додаткових літер, таких як «گ, چ, پ, ف», які передають звуки [г], [ч], [п], [в]. Ці літери відсутні у літературній арабській мові, що свідчить про вплив Ірану та перської мови на іракський діалект.

Арабська мова є однією з найбільш розповсюджених та цікавих мов у світі. За статистикою, нею володіють понад 280 мільйонів людей, а також вона є офіційною мовою в приблизно 24 країнах Близького Сходу та Північної Африки. Вивчення арабської мови відкриває широкі можливості для розуміння різних культур та сприяє розвитку освіти, подорожей та кар'єрного зростання.

Сучасна стандартна арабська є вдосконаленою версією класичної арабської мови. Це стандартна форма арабської мови, яку здебільшого розуміють всі носії мови. Широко використовується у письмовій мові, в літературі, у засобах масової інформації та як офіційна мова. Більшість арабських книг написані сучасною стандартною арабською, а також статті в газетах та новини по телебаченню транслюються у цій мові.

1.2.Класифікація діалектів

Арабська мова, що має арабське позначення «اللغة العربية», відноситься до сімейства семітських мов та налічує приблизно 221 мільйон носіїв. Ці носії мови проживають у широкому діапазоні країн, таких як Афганістан, Алжир, Бахрейн, Чад, Кіпр, Джибуті, Єгипет, Еритрея, Іран, Ірак, Ізраїль, Йорданія, Кенія, Кувейт, Ліван, Лівія, Малі, Мавританія, Марокко, Нігерія, Оман, Палестинські території, Катар, Саудівська Аравія, Сомалі, Судан, Сирія, Таджикистан, Танзанія, Туніс, Туреччина, Об'єднані Арабські Емірати, Узбекистан та Ємен.

снує понад 30 різновидів арабської мови, зокрема:

1. Єгипетська арабська

У Єгипті нею розмовляє приблизно 50 мільйонів людей.

Цей діалект, мабуть, найпоширеніший через популярність єгипетських фільмів і телешоу.

2. Алжирська арабська

Приблизно 22 мільйони людей в Алжирі розмовляють нею.

3. Марокканська арабська.

У Марокко нею розмовляють приблизно 20 мільйонів людей.

4. Суданська арабська

У Судані нею розмовляють приблизно 19 мільйонів людей.

5. Саїдський діалект

На цьому діалекті в Єгипті говорять близько 19 мільйонів людей.

6. Північний левантійський діалект, яким розмовляють приблизно 15 мільйонів людей у Лівані та Сирії.

7. Месопотамський діалект, яким розмовляють приблизно 14 мільйонів людей в Іраку, Ірані та Сирії.

8. Діалект Наджді, яким розмовляють приблизно 10 мільйонів людей у Саудівській Аравії, Іраку, Йорданії та Сирії.

У розвитку арабської мови ключовим періодом став перехід між XVIII і XIX століттями, коли збільшилися політичні, економічні та соціальні зв'язки між сходом і заходом. У XX столітті зростання комп'ютерних технологій та інформаційних засобів сприяло модернізації арабської мови, внаслідок чого у неї введено багато міжнародних науково-технічних термінів та виразів. На сучасному етапі арабська мова, як і інші головні мови світу, переживає зміни, що викликані появою нових засобів масової інформації та засобів комунікації.

Сучасна арабська мова може бути розділена на п'ять груп діалектів, які лінгвістично фактично представляють собою окремі мови:

- 1) Магрібська група діалектів;
- 2) Єгипетсько-суданська арабська мова;
- 3) Сиро-месопотамська арабська мова;
- 4) Аравійська група діалектів;

5) Середньоазіатська група діалектів.

У зв'язку з розповсюдженням ісламу на території, де раніше не використовувалася арабська мова (такі як Єгипет, Сирія, Палестина, Північна Африка), виникають нові діалекти арабської мови. На сьогоднішній день класифікація арабських діалектів базується на територіальних та соціальних ознаках. За першою ознакою діалекти розділяються на дві групи: Східна (разом із діалектами Середньої Азії) та Західна або північноафриканська (також відома як магрибська). За соціальною класифікацією арабські діалекти поділяються на кочові та осілі. Основні характеристики арабської мови включають:

1) Написання слів та пропозицій від правої сторони до лівої;

2) Написання чисел від лівої сторони до правої;

3) Розташування іноземних слів у арабському тексті також з лівої сторони направо.

У в арабському алфавіті налічується 28 букв, при цьому відсутня розрізненість між малими і великими літерами. Однак більшість букв мають по два, три, а іноді й чотири різних написання: для початку слова, для середини слова, для кінця слова та, в окремих випадках, для використання букви окремо від слова. У найпоширеніших шрифтах букви одного слова з'єднані одна з одною, нагадуючи низку букв, розташованих на лінії, яка проходить вздовж нижньої частини рядка тексту.

Це правило не відноситься до 6 букв алфавіту, з метою їх розрізнення від інших схожих букв. Слід зауважити, що араби не використовують в якості своїх рідних ті цифри, які традиційно називаються «арабськими». Натомість рідними для них є цифри з мови хінді, а власне арабські цифри використовуються як допоміжна форма запису. При будь-якій формі написання цифр, все числа все одно записуються зліва направо.

Для утворення назв десятків до арабської назви цифри приєднується закінчення [- ун] або [-тун]- майже точно таке ж, як в англійській мові для утворення числівників від 13 до 19 (- teen) (Шарбатов, 1961, с.8–12).

На відміну від переважної більшості мов, в арабській мові крім однини і множини іменників, є ще й подвійне число, що означає рівно два предмети. У цьому випадку, замість вживання числівника «два» після іменника, натомість до числівника прилаштовується закінчення [-а(й)ні] (Шарбатов, 1961, с.8–12). Фонетичною особливістю арабської мови є мала кількість голосних, що мають по два-три звучання (одна – для [А] і [Е] одна – для [і] і [е]; одна – для [у] і [в] і т.д.). У словах голосні взагалі не пишуться (крім трьох слабких голосних «аліф», «уау» і «йа»), навіть де вони чуються: при читанні потрібно знати, яку голосну треба вимовити між написаними поспіль приголосними (Шарбатов, 1961, с.8–12).

В арабській мові існує тільки три частини мови – це ім'я (اسم), дієслово (فعل) і частка (حرف). Існує тільки три відмінка-називний (головною ознакою якого є «дамма» і слабка «уау»), родовий (головною ознакою якого є «кясра» і слабка «йа») і знахідні відмінок (головною ознакою якого є «фатха» і слабка «Аліф»). Незважаючи на даний факт, за допомогою додаткових слів в арабській мові можна висловити будь-який відмінок української мови. Дієслово є трохи більш складною частиною мови, так як має десять порід (кількість і порядок букв в дієслові), два часа (минуле і сьогодення-майбутнє), і способу (вказівний, підрядний і умовний) (Завадовський, 64).

У VII столітті почав формуватися сирійський діалект під впливом арабської Сирійської мови, що існувала в Сирії до арабізації. Цей діалект відрізняється від літературної арабської та інших арабських діалектів за рядом фонетичних, лексичних і граматичних особливостей.

У сфері офіційного спілкування, включаючи пресу, публічні виступи, релігійні церемонії, а також художню і наукову літературу, відбувається активне використання літературної арабської мови. У той же час, сирійський діалект, який є загальноживаним у повсякденному спілкуванні, відіграє роль в мовленнєвій практиці, проте майже не фіксується писемно, за винятком обмеженої кількості фольклорних збірок та друкованих матеріалів, таких як назви фільмів, п'єс і пісень, що виконуються у цьому діалекті.

Дамаська трупа, що почала свою діяльність в 1945–1946 роках, під керівництвом Абд Аль-Латіфа Фатхі вперше ввела Сирійський діалект в арабський театр, де до цього панував єгипетсько-арабська мова (Завадовський, с. 65).

У сирійському діалекті виділяються три групи говірок: близькі до ліванського центральні (Дамаск, Хама), Західні (Тартус, Латакія) і значно відрізняються від них Північні (Алеппо, Ідліб), що зазнали впливу месопотамських. Крім того, виділяються міські та сільські діалекти.

Можна сказати, що вся структура арабської мови пронизана логічністю і порядком, тому початківцям вивчати арабську потрібно володіти достатнім словниковим запасом (близько 1500 слів) і умінням застосувати закони побудови пропозиції для того, щоб зрозуміти 95% мови арабів.

А правильно вибравши від 400 до 800 найбільш уживаних слів і добре їх запам'ятавши, можна досить впевнено почувати себе в простій розмові (Завадовський, с.65).

Оволодіння іноземною мовою у сучасному світі є важливою складовою успішності особистості. Набуття навичок хоча б у одній іноземній мові розширює культурний горизонт, дозволяє отримати інсайти в культуру та звичаї інших народів, а також допомагає в професійному зростанні.

Для того щоб навчитися іноземної мови, потрібні чотири навички: вміти читати, писати, розуміти усне мовлення і говорити. Загальноприйнято вивчати англійську мову як мову міжнародного спілкування, але це не применшує ступінь значущості інших іноземних мов.

Вивчення арабської як іноземної мови – це можливість проникнути в світ Арабського Сходу, можливість спілкування з іншим пластом світогляду і ментальності, політичного і культурного світу.

Звичайно, існуючі в даний час словники можуть служити посібником при вивченні мови творів арабських класиків, але в них не можна знайти вживаних слів сучасної живої мови.

Зустрічаються в мові сучасних письменників індивідуальні новоутворення, мало представлені наукові терміни. У них відсутні посліди, що визначають сферу вживання слова, його історію і статус в сучасній мові (архаїзми, неологізми, діалектизми, запозичення і т.д.), погано відображена фразеологічна сторона. В арабській лексикографії через подвійних стандартів не склалися ще принципи детальної класифікації фразеологізмів, відсутні дослідження їх семантики.

Таким чином, арабська лексикографічна практика своєю науковою необґрунтованістю і безсистемністю гальмує подальшу розробку проблем арабської лексикології. Невідповідність між сучасним світоглядом і світоглядом далекого минулого призводить до спотворення сенсу в історії слова. Виникає небезпека модернізації слова, перенесення сучасного світогляду і окремих категорій мислення в далеке минуле. Предки сучасних тюркських народів говорили загальною, зрозумілою для них усіх мовою. Але історичний розвиток народів і їх культур призвело до того, що у кожного з них з'явилася своя національна мова.

Висновки до розділу 1

Арабська мова є однією з найпоширеніших мов у світі, що має величезний вплив і охоплює значну кількість територій. Вона вважається офіційною мовою у 22 країнах, де більше 400 мільйонів людей використовують її у своєму повсякденному житті. Різноманіття арабських діалектів пояснюється суспільно-політичними, релігійними та культурними факторами.

Важливо зазначити, що арабська мова має кілька класифікацій діалектів, які враховують історичні, географічні та соціальні впливи. Це призводить до значних відмінностей між діалектами, особливо в лексичному та фонетичному аспектах. Більшість досліджень арабської мови та її діалектів зосереджена на літературній формі, що призводить до недостатнього розуміння варіантів усної мови.

Що стосується наукових досліджень, то важливо зазначити недостатню кількість досліджень діалектів порівняно з іншими мовами через відсутність стандартизованих основ текстів для діалектів. Проте з появою Інтернету та

соціальних медіа діалекти почали використовуватись ширше, що сприяє їхньому вивченню та розумінню.

Особливу увагу слід приділити арабським діалектам у наукових дослідженнях через їхню значну складність та різноманіття. Дослідження кожного окремого діалекту потребує врахування національно-історичних особливостей регіону та його етнічних груп. Окрім того, проблемою є двозначність арабських слів, яка часто ускладнює розуміння мови для представників інших територіальних груп.

Загалом, арабські діалекти є складним і цікавим об'єктом дослідження, що вимагає комплексного підходу та збагачує наше розуміння арабської мови та культури.

Звідси випливає, що арабська мова є неабиякою складністю та різноманіттям, які постійно досліджуються лінгвістами та вченими. Кожен діалект відображає унікальні аспекти культурного, історичного та соціального розвитку свого регіону, що робить їх дуже цікавими об'єктами досліджень. Однак це також створює виклики у вивченні та розумінні різних варіантів арабської мови, особливо у контексті їхнього історичного походження та етнічних особливостей.

Останні роки свідчать про збільшення інтересу до арабських діалектів у науковому середовищі, особливо у зв'язку з розвитком соціальних медіа та доступністю інформації в Інтернеті. Це відкриває нові можливості для дослідження та аналізу різних аспектів арабських діалектів, їх взаємозв'язку з культурою та сучасними технологіями комунікації.

У майбутньому слід очікувати подальшого розвитку досліджень арабських діалектів, зокрема у контексті їхнього впливу на міжнародні комунікації, літературу та культурні взаємовідносини. Такі дослідження можуть сприяти поглибленню розуміння арабської мови як цілісної системи, що відображає багатогранність та багатство культурного спадку близькосхідного регіону.

РОЗДІЛ 2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЛЕКСИЧНОГО СКЛАДУ КЛАСИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ АРАБСЬКОЇ МОВИ ТА СИРІЙСЬКОГО ДІАЛЕКТУ

2.1 Особливості сирійського діалекту арабської мови

Літературна арабська мова виникла за багато століть до появи ісламу на основі діалектів аравійських племен, а писемність в результаті трансформації стародавнього Набатеїського письма (нинішня Сирія).

Розквіт арабської мови припав на 5 століття, т е століття за два до дарування Корану. Тоді поети склали свої відомі касиди з декількох сотень рядків (бейтів), а їх шанувальники відразу запам'ятовували їх напам'ять і передавали з вуст в уста по всій Аравії. Писемності тоді ще практично не знали, та й записувати що-небудь було непросто. Зате пам'ять у арабів була феноминальна. І до цього дня в Ємені проходять змагання поетів (де вони відповідають своєму опоненту), а їх твори все так же усно передаються далі.

Багато вчених стверджують, що це була одна з причин, яка демонструє мудрість Творця, коли він послав Своє відкриття недосвідченим арабам з чистим серцем, які мали бездоганну пам'ять і відчуття слова.

Діалекти арабської мови виникали в міру поширення ісламу і фусхі разом з ним, так як арабська мова поширювався на величезні території від Азії до Європи, де він змішувався з місцевими говірками (Завадовський, с.66)

Мовами коптів, берберів в Африці, фарсі і мовами Малої Азії, турецькою, грецькою, латиною, іспанською і т д.для багатьох буде дивним, але навіть Мальтійську мову можна вважати діалектом арабського.

Сирійський діалект увібрав в себе слова з арамейської, давньо-сирійської, турецької, курдської та мов меншин Сирії (друзів, алавітів, вірмен і т д). І тому Сирійський діалект неоднорідний, а відрізняється регіонально і національно. У кожному місті є свої слова, свої граматичні особливості (Завадовський, с. 62).

Дамаський діалект, мабуть, найближчий до фусхи. Та й взагалі тут цілком можна говорити на фусхе і ніхто не буде посміхатися, а часто і самі дадуть відповідь правильно.

Грамматика діалекта не особливо відрізняється від літературного. Порядок слів більш вільний, а складні форми двоїстого числа, множини ж.р. не використовуються.

У вивченні арабської мови виникають цікаві спостереження щодо лексики, фонетики та мовної практики. Наприклад, у мовленні можна відзначити велику різноманітність лексичних форм, яка часто відображається в діалектальних варіантах. Ці діалектальні форми, які зустрічаються у розмовній мові, можуть бути менш відомими в літературному варіанті мови.

Також слід звернути увагу на вимову окремих звуків, що може відрізнитися залежно від мовленнєвого контексту та діалекту. Наприклад, звук [ق] не завжди вимовляється, окрім певних слів «اقتصاد/القرن» що може призводити до варіацій у вимові. Також хамза часто пропадає у вимові, що є характерним для деяких діалектів та словничних одиниць.

Іншим цікавим аспектом є походження та формування деяких слів у мовленні. Наприклад, слово «بلاش» у значенні «безкоштовно» мабуть походить від арабського виразу «بلا شيء» – «нічого», що свідчить про еволюцію значення та форми слів у мовленні.

Такі аспекти вивчення арабської мови допомагають розкрити її багатство та різноманітність, а також розуміння мовної практики та її зв'язку з культурними та історичними аспектами.

Кілька слів для прикладу:

Зовні – برا теж походить від давньосирійського, замість – خارج. Як і його антонім جوا.

Дивись ليكو нарівні з شوف (перший Сирійський, другий від شاف) але в літературному використовується انظر.

З фарсі прийшло слово «كفي, بس вистачить»

А ще «مغرفة كجاية половник»

З курдського «غطاء السرير شرف» покривало

З турецького «حذاء كندرة черевики»

Дитину «років 2 називають دادا, теж з турецького»

Ну і звичайно ж багато європейських слів, найчастіше назви техніки і закордонних товарів.

Групи сирійського діалекту арабської мови:

1) сирійсько-палестинська підгрупа (левантійська за Кісом Вестігом) та

2) месопотамська підгрупа (іракський діалект). У статті, присвяченій Кримському, український арабіст В.С. Рибалкін вказує, що більшість матеріалів стосується сирійського діалекту, який вчений майстерно опанував ще під час своїх відряджень у 1896 – 1898 роках.

Щодо другої підгрупи, то сам Кримський признається, що знає месопотамські наріччя значно гірше, аніж сирійсько-палестинські. Однак єдине, що не викликає в нього сумніву, є те, що ці діалекти дуже близькі між собою і «на практиці сирієць і месопотамець легко розуміють один одного».

Однією зі значущих відмінностей між цими діалектальними підгрупами, яку наголошує академік, є: часте вживання сирійсько-палестинськими мовцями надмірного [імалю], у той час як сирійці вимовляють звук [ح] як [ж], а не [дж], як іракці; подальші відмінності полягають у вимові звука [ق], як [ء] у сирійців, а не [к] у іракців, використанні префікса [ب] у сирійсько-палестинських дієсловах теперішнього-майбутнього часу, зміні вимови короткого голосного [a] месопотамцями на [e], подібно до турків та персів, а також відмінності у запозиченнях: сирійці активно використовують італійські слова, тоді як іракці частіше вживають турецькі та перські вирази.

З метою демонстрації зазначених відмінностей Кримський приводить різноманітні приклади, які у транскрипції для зручності та точності використовують кириличний алфавіт і доповнюються символами інших абеток.

Своєрідністю цієї діалектної групи є змішання давніх арамейських та єврейсько-фінікійських впливів, що було відзначено Агатангелом Юхимовичем за допомогою багатьох прикладів. В цілому, Кримський робить висновок, що мова народу Сирії та Палестини більш схожа з літературною арабською мовою, ніж з іншими арабськими діалектами, такими як єгипетський, який перетворився на арабську Аттику.

Третя група арабських діалектів включає єгипетські нареччя. Ураховуючи той факт, що до цієї групи входять не лише діалекти Єгипту, а й ті з Судану та інших південних регіонів Африки, науково обґрунтованим здається використання терміну «Центральні діалекти», як запропонував Кіс Вестіг. Він також пропонує розподіл цієї групи на дві підгрупи: єгипетську та суданську. Науково обґрунтованою є ідея розширення його класифікації шляхом введення додаткової підгрупи – східно-африканських діалектів, що використовуються у таких арабських країнах, як Сомалі, Джибуті та інші. Відомо, що група єгипетських діалектів демонструє значну близькість до сирійсько-месопотамських відмінностей, скоріше ніж до магрибських, незважаючи на їхнє спільне географічне положення на північному заході Африки. Пояснюється це тим, що в історичному контексті Єгипет і Сирія завжди функціонували як єдине політичне утворення відповідно до Османської імперії, що сприяло взаємному впливу діалектів обох регіонів. Академік відзначає, що, незважаючи на схожість лексики, фонетичні відмінності між Єгиптом і Сирією настільки великі, що без практики представники цих націй не можуть зрозуміти один одного при першій зустрічі. (Косенко, 219, с.21–23).

Четверту групу діалектів Кримський називає «магрибські або маврські діалекти» і ділить її на наступні підгрупи:

1. говори варварійські або північноафриканські;
2. говори іспансько-арабські або Андалуські (мертві);
3. говори арабсько-сицилійські (мертві);
4. мальтійська мова. (Косенко, 219, с.21–23).

У зв'язку з тим, що термін «Магриб» традиційно застосовується для позначення країн Північної Африки, за винятком Єгипту, і ураховуючи, що територія, де поширені андалузський та сицилійський діалекти, а також мальтійська мова, не відповідає звичному розумінню поняття «Магриб», пропонується використовувати термін «західна група» для позначення цієї арабської лінгвістичної групи, що згідно сучасних арабістичних досліджень, які провели Шарбатов, Кіс Вестіг та інші, є більш адекватним.

Додатково можна згодитися з останніми поглядами на необхідність визначення більш точної назви для варварської підгрупи діалектів, яку Кримський описав, оскільки у всіх цих діалектах можна виявити вплив берберської лексики. Це можна пояснити тим, що африканські араби мали постійні зв'язки з берберами (кабілами), які проживали не лише на узбережжі північної Африки. Крім того, африканські араби, за сутністю, є тими ж берберами за походженням, які просто адаптувалися до арабської мови й відмовилися від свого первісного культурного спадку.

Арабіст Шарбатов і американський вчений Вестіг рекомендують вживати термін «магрибська» для опису цієї групи діалектів, оскільки він точніше відображає сучасні географічні реалії, порівняно з устарілим терміном «варварська», який не відображає географічного аспекту, на відміну від інших термінів, що використовуються у класифікації.

Серед перелічених діалектів даної підгрупи (лівійський, туніський, алжирський, марокканський) Кримський, нічого не згадує про мавританський діалект або хассанію, який сучасні науковці також включають в магрибську підгрупу. Можливо, тогочасна арабістика ще не знала про існування такого діалекту.

2.2 Відмінності сирійського діалекту від літературної арабської

У контексті арабської мови виникнення й різноманітність вживання мовних засобів визначаються численними чинниками, включаючи територіальні, соціальні,

професійні та вікові різниці у суспільстві. Літературна арабська мова призначена для використання в літературних творах та офіційних документах освіченими арабами, і вона має наддіалектний характер. Однак серед арабомовних спільнот існує широкий спектр варіантів арабської мови, і мовні відмінності та проблеми перекладу переважно залежать від принципу економії мовних засобів та географічного контексту. В останньому випадку можливі чотири варіанти:

– люди, що говорять однією мовою, проживають в різних, не межують один з одним країнах (іноді розташованих в різних регіонах, наприклад Марокко і Сирія);

– люди, що говорять однією мовою, проживають в різних країнах, що мають спільний кордон (наприклад: Йорданія і Ірак, Сирія і Ірак, Сирія і Йорданія, Саудівська Аравія і Оман, Ємен і Оман і ін.);

– люди, що говорять однією мовою, проживають в різних регіонах однієї країни (Саудівська Аравія, Єгипет, Ємен та ін.);

– люди, які говорять однією мовою, проживають в різних великих містах одного регіону країни (Сирія). Використання однієї мови в декількох країнах неминуче веде до того, що він набуває національні риси конкретної країни.

Більш того, в межах однієї і тієї ж країни в мові жителів деяких територій стають помітні відмінності – з'являються територіальні та міські діалекти. (Косенко, 219, с. 21–23).

Досвід практичної діяльності перекладача показує, що соціальні та територіальні діалекти взаємопов'язані: мова малоосвічених людей рясніє територіальними відмінностями, тоді як отримання освіти значно знижує цей «ефект». Окремий діалект може бути одночасно і територіальним, і соціальним. Поширення територіальних діалектів характерно для всіх країн, але мовні фонетичні, лексичні, стилістичні та інші відмінності особливо яскраво виражені в країнах арабського світу. Мовні особливості окремих територій однієї країни ускладнюють процес встановлення контакту з іншомовними комунікантами і перешкоджають їх гармонійній взаємодії.

Перш за все це сиро-палестинські діалектні варіанти арабської мови, поширені в західній Сирії. За деякими оцінками, на 2011 р. число носіїв становило близько 14,6 млн осіб. У літературі використовується назва «Сирійський» може застосовуватися до всіх сиро-палестинським діалектів. Сирійський діалект арабської мови поділяється на північний, західний та Центральний субдіалекти, які, у свою чергу, відрізняються як міськими, так і сільськими.

Виділяючи одну з основних відмінностей між літературною та сучасною розмовною мовами, слід зазначити ослаблення емпатичності, яка характеризується особливо виразними звуками у літературній мові. Безперечно, під час коранічної рецитації дотримуються певні орфоепічні стандарти, які включають в себе явища асиміляції та чергування приголосних звуків. Чергування є варіацією асиміляції, яка виявляється у переході приголосного [n] у препозиції до [b], що змінюється на губний носовий приголосний [m]. Ці орфоепічні стандарти, обов'язкові для рецитації Корану, менш часто застосовуються у сучасній літературній мові.

У розмовній мові відсутні вказані норми. Крім того, виникають труднощі у визначенні термінології сирійського діалекту через їх велику різноманітність та складність. Наприклад, діалекти, що вживаються у селах різних мухафаз (провінцій), таких як Алеппо, Дераа або Сувейда, суттєво відрізняються один від одного, незважаючи на їхню територіальну близькість та невелику площу провінцій (не більше 1000 квадратних кілометрів)[36]. Проте, даних з розвитку діалекту збереглося дуже мало.

Діалект служив основним засобом комунікації для населення та використовувався в контексті народного мистецтва. Крім того, хакаваті (розповідь), яка є одним із традиційних арабських виконавських жанрів, вважається багатьма дослідниками за важливий фактор у становленні сучасного арабського театру та залишається активно використовуваною й сьогодні.

Додатковий вплив на еволюцію діалекту відіграв процес інтернаціоналізації. Це обумовлено різким збільшенням обсягу інформації та розмаїттям авторів, які сприяли розвитку даної мовної форми. Після розпаду Радянського Союзу, на початку свого президентства, Хафез Асад здійснив перші кроки у відкритті країни,

спочатку зосередившись на економічних реформах. Після його смерті у 2000 році його син, Башар Асад, продовжив цей курс. Іноземцям стали доступні відвідування країни, а розповсюдження Інтернету сприяло значному розширенню обміну інформацією зі світом. Цей об'єм нових даних ще не в повній мірі охоплений, збірники статей відіграють більш вагому роль ніж монографії, особливо з урахуванням виокремлення окремих статей, присвячених конкретним проблемам. Нарівні з цим, існує значна кількість книжок, авторами яких є журналісти, які дещо упереджено відображають події, особливо в контексті сучасних подій. Таким чином, в сучасному контексті, з поширенням Інтернету та воєнним конфліктом, а також міграцією сирійців, відбулися значні трансформації у розвитку діалекту та його зміні.

У сирійському діалекті приголосні і голосні букви, в основному, відповідають графіку літературної арабської мови, але, як і в багатьох інших діалектах, сильно відрізняються фонетично. Письмо та читання направлено справа наліво. Букви на письмі різняться залежно від того, стоять вони окремо чи пов'язані з іншими літерами, причому приголосні пишуться у трьох варіантах: початковому, серединному та кінцевому.

Сучасна Арабська літературна мова є результатом розвитку класичної арабської мови. Його становлення цілком пов'язане з так званим відродженням арабської літератури в другій половині XIX ст. завдяки розпочатому національно-визвольному руху в арабських країнах.

Поряд з літературною арабською мовою, державною мовою в арабських країнах існують місцеві (територіальні) діалекти зі своїми говорами і говірками. Розрізняються наступні діалекти арабської мови: Іракський, Аравійський, Єменський, Сирійський, Ліванський, Єгипетський, Суданський, так звані магрибінські – Лівійський, Туніський, Алжирський, Марокканський.

Територіальні діалекти вироблялися в процесі тривалої взаємодії і взаємовпливу арабської мови (письмової та розмовної) і місцевих мов тих країн, де осіли різні арабські племена. Так, Арабська мова вплинула на розвиток сирійського діалекту.

Співвідношення літературної мови і діалектів. Сучасна Арабська літературна мова є єдиною письмовою та офіційною мовою для всіх арабських країн. Це – мова художньої літератури, преси, радіо, школи, частково кіно і театру. Однак в побуті араби їм майже не користуються; слухаючи політичну або художню радіопередачу на літературній мові, неписьменні верстви арабських слухачів можуть скласти собі лише загальне уявлення про її зміст, тому що багато складні граматичні конструкції і значна частина лексики літературної мови розмовної мови не властиві. (Косенко, 219, с. 21–23).

Основним засобом спілкування широких народних мас служать місцеві діалекти. Своєрідність арабських діалектів в тому, що вони сильно відрізняються один від іншого; кожен з них вживаний тільки в межах даної території. Так, жителі Алжиру та Іраку майже не розуміють один одного, хоча сирієць може зрозуміти іракця або єгиптянина. Важливо відзначити і те, що і те, що існує велика розбіжність між усіма діалектами, з одного боку, і літературною мовою – з іншого, хоча граматичний лад і словниковий склад місцевих діалектів і літературної мови в загальних рисах збігаються.

Діалекти використовуються не тільки для усного мовлення в побуті: багато радіопередач ведеться на діалектах; велике місце займає діалект в театрі і кіно. Діалектальна мова є хранителем найбагатших скарбів усної народної творчості. В даний час існує література на сирійському, єгипетському, іракському діалектах, причому особливо широко діалект використовується в драматургії. Нерідко в арабській пресі і в художніх творах, написаних на літературній мові, діалоги передаються на діалекті.

Сучасні дослідження з арабської морфології розглядають процес творення слів з двох перспектив: кореневої та основоположної (або словотворчої). В контексті арабського словотворення підхід, що базується на слові, виявляється більш пріоритетним порівняно з кореневим підходом. Аналізуючи відмінності між частинами мови, можемо відзначити, що займенники також виявляють варіативність в діалекті:

Сирійський діалект	Класична арабська мова
أنا	أنا
إنتي	أنتِ
إنتى	أنت
إنتو	أنتم \ أنتن
نحنى	نحن
هوى	هو
هيى	هي
هينى або هين	هم \ هن

Деякі автори пишуть на літературному мові і на діалекті паралельно, як би переводять власні твори з літературної мови на діалект (такі, наприклад, книги єгипетського письменника Махмуда Теймура, кожна з яких містить одну п'єсу в двох варіантах: на літературній мові і на єгипетському діалекті). Ці факти ще раз свідчать про великі розбіжності, що існують між територіальними діалектами та літературною мовою.

При аналізі основних історичних причин цих розбіжностей необхідно мати на увазі наступні моменти: вже в ту епоху, коли були розроблені норми письмової мови, жива мова відрізнялася від мови доісламської поезії і Корану, на основі якого були створені ці норми. Крім того, надалі узаконена традиційною граматиною і ревниво оберігається її консервативними прихильниками письмова мова розвивалася не так швидко, як живі говірки. У період турецького панування в арабських країнах (XVI–початок XX ст.) державною стала Турецька мова. Нарешті, ще більшому поглибленню розриву між письмовою та усною мовою сприяв вплив мов завойованих арабами країн; ці мови залишили помітний відбиток в першу чергу на граматиці діалектів, сприяючи подальшому відокремленню територіального діалекту всередині кожної країни. (Косенко, 219, с. 21–23).

Останні роки відзначаються впровадженням сирійського діалекту на арабську літературну сцену через активну діяльність сирійських драматургів, що призвело до загального розуміння цього діалекту більшістю носіїв арабської мови. Проте багато термінів залишаються характерними лише для сирійського діалекту, водночас інші використовуються також у мовах Лівану, Палестини та Йорданії.

Слід зауважити, що в сучасному арабському суспільстві спостерігається конфлікт між представниками традиційного підходу, які висловлюють обурення щодо змін у мовному середовищі, та прихильниками новаторських підходів, які активно підтримують впровадження сучасних форм та запозичень у мовній практиці арабського світу.

Отже, можна зробити висновок, що на сьогодні арабські діалекти є мало вивченим явищем у науковому контексті, але вони проявляють динамічний розвиток. Міжнародна комунікація та глобалізація мають важливий вплив на еволюцію арабських діалектів серед сиро-палестинської групи, і створюється багаторівневий механізм взаємодії між місцевими жителями та іноземною спільнотою.

Висновки до розділу 2

Необхідно відзначити відмінність у використанні термінології, де виникають неточності у визначенні сирійської мови, яка є одним з варіантів стародавнього арамейського, та сирійського діалекту арабської мови. При аналізі лінгвістичної ситуації в арабському світі слід зазначити, що в різних арабських країнах спостерігаються відмінності у рівні функціонування арабської мови та ступені арабізації. Крім того, існують значні розбіжності у використанні іноземних та мов національних меншин у різних сферах мовної діяльності. У Сирії наукові та освітні заклади відіграли ключову роль у сприянні широкого використання арабської мови на всіх рівнях вищої та середньої освіти, а також досягненні високого ступеня уніфікації термінології. Це свідчить про те, що вибір мови має не лише політичний, а й соціальний аспект.

Мовна політика та значні соціальні трансформації, які протягом останніх двох поколінь спостерігалися в арабському світі (зростання рівня модернізації, поширення освіти та культурних цінностей, розвиток засобів масової інформації тощо), сприяли виникненню важливого соціально-лінгвістичного явища – знищення меж між усним мовленням та літературною мовою, що раніше

відбувалося переважно в обмеженому колі і було ознакою високого рівня грамотності та освіченості лише деяких осіб.

Вважається, що на зміну періоду освіченої еліти приходять етап утворених широких народних мас, а взаємодія між письмовим і регіональними побутово-розмовними мовами в зв'язку з цим може призвести до втрати письмовою мовою своєї елітарності і демократизації, а на цій основі - до виникнення спрощеного або, як кажуть стилю мовлення.

Сирійський діалект слугує мовою народної творчості, казок, оповідань та приказок. Українська література страждає від недостатнього дослідження діалектів, особливо з приводу класифікації текстів арабських діалектів, порівняно з іншими мовами, через відсутність текстової граматики для арабських діалектів.

На сьогоднішній день прийнято вважати, що в Сирії відсутній чіткий розподіл розмовної мови відповідно до соціальних критеріїв та рівня освіти, оскільки на мовну різноманітність впливають етнічні, релігійні та інші фактори.

Тому в даний час мовна різноманітність у Сирії призводить до ускладнень у місцевій та професійній сферах. Відповідно, діалект також активно використовується в мистецтві, особливо поширений у оповіданнях, казках та піснях. На формування сирійського діалекту також вплинула арабізація, що особливо було помітно в Дамаску, Багдаді, Алеппо та ін. Там відкривали школи, що значно покращило освітню ситуацію в країні. Сьогодні процеси зміни тривають у діалектному середовищі, вони динамічні, циклічні і їх потрібно спостерігати. У сучасну епоху поширення Інтернету, військовий конфлікт та еміграція сирійців призвели до значних змін в еволюції та зміні діалекту.

Також сирійський діалект арабської мови є мовою постфіксової аглютинації. Морфологія арабської мови, зокрема сирійського діалекту, сильно відрізняється від європейських. Сирійський діалект арабської містить 28 букв, і всі вони розглядаються як приголосні. У деяких випадках голосні звуки (а, і, у) можуть впливати на написання. Арабська система письма сильно відрізняється від більшості інших мов, оскільки пишеться справа наліво.

Також арабська морфологічна картина досить складна через таке морфологічне явище, як явище аглютинації. Букви змінюють форми відповідно до їх позиції у слові (початок, середина, кінець та окремо). Отже, лист може бути складений у трьох різних формах залежно від його позиціонування у слові. Дієслово відіграє ключову роль у морфологічній системі арабської мови, що пояснюється, частково, тим, що воно є джерелом для значної кількості похідних слів. Сирійський діалект відрізняється від літературних та інших арабських діалектів за рядом фонетичних, лексичних та граматичних особливостей. У сучасному світі спостерігається тенденція до глобалізації та інформатизації, яка має значний вплив на еволюцію мов у різних регіонах, що призводить до суттєвих відмінностей між діалектами.

Велике значення для такого обміну має рівень мови носія мови, можливість доступу до передових інформаційних та комунікаційних технологій та рівень доступу до Інтернету. Сирійський діалект швидко розвивається з зв'язку зі світовою глобалізацією.

ВИСНОВКИ

Арабська мова, що має велике вплив та поширення на світових територіях, відрізняється різноманітністю діалектів. На сьогоднішній день існує понад 30 територіальних діалектів арабської мови, які об'єднує літературна арабська мова як загальна наддіалектна форма. Це стало можливим завдяки кільком факторам, зокрема існуванню великої кількості літературної творчості, яка використовує літературну арабську мову, яка в свою чергу стала престижною, оскільки вона є мовою Корану та зберігає величезну кількість літературних творів протягом багатьох століть. Крім того, етнічна самосвідомість арабів сприяла їх спільній мові.

Серед найпоширеніших арабських діалектів можна виділити сирійський діалект арабської мови, який використовується в Сирії та Лівані. Цей діалект має кілька основних варіантів, які використовуються в різних регіонах. Наприклад, у Дамаску, центральній і північній частині Сирії використовуються різні варіанти сирійського діалекту. Також деякі регіони сходу Сирії використовують іракський і північно-месопотамський діалекти арабської мови.

Левантійський діалект арабської мови є ще одним поширеним діалектом, який використовується в Сирії, Лівані, Кіпрі, Палестині, Ізраїлі та Йорданії. Кількість носіїв цього діалекту та його варіантів становить близько 35 мільйонів осіб. Цей діалект, подібно до сирійського, має свої фонетичні особливості, але зберігає спільність з літературною арабською мовою у граматичних правилах та лексичному складі.

У сирійському діалекті арабської мови, подібно до багатьох інших діалектів, відзначаються особливості фонетики та письма. Приголосні та голосні звуки, які використовуються у цьому діалекті, узгоджуються з графікою літературної арабської мови, але фонетично можуть відрізнятися. Письмо в арабській мові спрямоване зправа наліво, а приголосні букви можуть мати різні варіанти написання в залежності від їх положення у слові.

Нарешті, арабська мова володіє унікальною граматичною структурою, яка визначається окремою для кожного діалекту. Вивчення граматичних особливостей

арабської мови, зокрема сирійського та левантійського діалектів, дозволяє глибше зрозуміти культурні та історичні аспекти цих регіонів. Одним із важливих аспектів арабської мови є використання фразеологізмів, які відображають національний характер та традиції.

Серед особливостей сирійського діалекту арабської мови варто відзначити наявність діалектних варіантів числівників та дієслів, що збагачує мову та робить її більш виразною. Також варто звернути увагу на різноманітність синонімів та варіантів вимови слів, що відображає культурний контекст та специфіку мовлення сирійців.

У левантійському діалекті арабської мови використання діалектних слів та виразів також є розповсюдженим явищем. Це додає колориту та автентичності мовленню носіїв цього діалекту. Крім того, важливим елементом є різноманітність фразеологізмів та мовних оборотів, які часто використовуються в розмовному мовленні.

Дослідження діалектів арабської мови має велике значення не лише для лінгвістичної науки, а й для культурології та антропології. Вивчення різних діалектів дозволяє краще зрозуміти різноманітність та багатство арабської культури, а також сприяє взаєморозумінню між людьми, що має важливе значення в умовах глобалізації та міжкультурного спілкування.

Загалом, арабська мова та її діалекти є важливим елементом світової культурної та мовної спадщини. Вивчення та дослідження цієї мови сприяє розширенню наших знань про різноманітність та багатство людської мовної спільноти.

АНОТАЦІЯ АРАБСЬКОЮ МОВОЮ

الملخص

البحث حول الموضوع : « التحليل المقارن للمكون اللغوي من اللغة العربية الأدبية الكلاسيكية واللهجة السورية».

اللهجة السورية هي إحدى اللهجات العربية الشامية المستخدمة بشكل رئيسي في سوريا ولبنان. هناك ثلاث لهجات رئيسية تستخدم في دمشق والأجزاء الوسطى والشمالية من البلاد على التوالي.

موضوع البحث هو الواقع اللغوي في اللهجة السورية من اللغة العربية.

هدف البحث هو دراسة وتحليل اللهجة السورية في اللغة العربية.

1. تمت مناقشة تعريف اللهجة اللغوية. أنواع اللهجات.

2. تم تقديم تصنيف اللهجات.

3. تم توضيح خصائص اللهجة السورية من اللغة العربية.

4. تم دراسة الاختلافات بين اللهجة السورية والعربية الأدبية.

لغة العربية تأثير وانتشار كبير في مناطق العالم. إنها اللغة الرئيسية في 22 دولة، ويتحدث بها أكثر من

400 مليون شخص. هناك العديد من التصنيفات للهجات العربية بسبب العوامل الاجتماعية والسياسية والدينية والثقافية.

يتم استخدام اللهجات العربية بشكل متزايد على شبكة الإنترنت ووسائل التواصل الاجتماعي، والتي تعتبر الآن مناسبة تمامًا كوسيلة للاتصال ومصدرًا للبحث للعلماء.

خصوصية اللهجات هي أنها توجد في الغالب في البيئة الشفهية. ولذلك فإن دراستهم صعبة بشكل خاص في السياق التاريخي.

يُعتقد اليوم أنه لا يوجد في سوريا تقسيم واضح للغة المحكية حسب الخصائص الاجتماعية ومستويات التعليم، لأن هناك عوامل عرقية ودينية وغيرها تحدد التنوع اللغوي.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Абу А. (2012). *Курс арабської мови: вступна, перша та друга частини*. Київ: Салям.
- Аль-Кудмані Р. (2012). Зіставлення консонантних арабської мови з метою прогнозування явищ інтерференції арабів: дис. канд. філол. наук: Київ, 2011. С. 187
- Арабська мова URL: <https://www.youtube.com/watch?v=55XffVuAo8&feature>
- Завадовський Ю. М. (1962) Арабські діалекти Магрибу. Видавництво Східної літератури. С. 59-66
- Ібрагім А. (2013). *На арабських діалектах*. Єгипетська бібліотека Анджело: Київ: Салям.
- Каддух М.А. (2014). *Ліванський діалект арабської мови (лексико-граматичний нарис)*: дис. канд. філол. наук: Київ: Салям.
- Косенко О.І. (2019). *До питання про діалекти арабомовних країн*. Міжнародний академічний Вісник. С. 21–23.
- Країни і регіони світу*: (2016). Довідник. Київ: Проспект
- Хайбуллін І. (2010). *Як заговорити арабською мовою*. Київ: Салям
- Хассан Н. (2015). *Проблеми глобалізації та їх відображення в арабській пресі*: автореф. дис. канд. філол. Наук. Київ: Проспект
- Brustad, Kristen. Brustad, Kristen. (2000) *The syntax of spoken Arabic: a comparative study of Moroccan, Egyptian, Syrian, and Kuwaiti dialects*. Washington, DC: Georgetown University Press.
- Cowell, Mark. (2005). *A Reference Grammar of Syrian Arabic*. Georgetown University Press.
- Stowasser, Karl, Ani, Moukhtar. (1964) *A Dictionary of Syrian Arabic: English-Arabic*. Georgetown University Press.
- Yousuf B. AlBader (2017). *Polysemy and Semantic Change in the Arabic Language and Dialects*.
<http://nuruliman.ua/archives/27>